

DELAUSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 26.

V Ljubljani, ponedeljek 1. februarja 1926.

Leto I.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po r. znašaleh izven Ljubljane 22.— Din, za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane petna enostolpna vrsta 225 Din. Pri večjem številu objav popust.

Klerikalizem in današnja mladina.

Klerikalizem, v katerem mlajše generacije ne smejo in ne morejo priti do veljave, klerikalizem v svojem okorelem verskem in političnem dogmatizmu, vedno spremljan in uvajan s fanatizmom, doživlja svojo notranjo borbo, rekli bi duševno krizo, in prihaja v nekako razvojno dobo, ki ji bo dala svoj izraz in svoj pečat ravno mladina.

Klerikalizem s svojimi voditelji, ki ne poznajo nikake spravljivosti, temveč znajo samo ukazovati, in ki jim mora podaništvo slepo slediti in to brez svoje besede in kritike, se je vzdržal izredno dolgo. Tako dolgo, dokler ljudstvo ni pogledalo pozornije okrog sebe in dalo duška tudi svojemu razmišljanju; jelo dvomiti o zmožljivosti svojih propovednikov. Klerikalizem vse to dobro čuti in se vsega tega boji, zato pa skuša vsakršni pokret, ki količkaj stremi po preosnovi klerikalizma, potlačiti in udušiti. Besedo vzamejo vsem reformatorjem s tem, da jim dajo vsaj kolikor toliko mastno korito. Toda korit bo zmanjkalo.

Klerikalizem je vedno posvečal veliko pažnjo svoji mladini, odnosno svojemu naraščanju, še celo za to je skrbel, da se je mladina ženila le v klerikalnih družinah... Priznati moramo, da so znali ta posel nekateri voditelji jako dobro voditi!

Razvoj pa gre svojo pot in še tako dobro čuvana in negovana, z vsemi sredstvi vzdrževana okorelost in idejna mračnost je zapisana smrti. Prej ali slej razvoj ubije tradicionalnost in da novih smeri, ki vodijo v drugačno gledanje in drugačno vrednotenje družbe, človeka in samega sebe.

Današnja klerikalna mladina, v kolikor je mlada in še ni zatajila mladosti, ni mogla preko novih idej, ki jih je vrgel pred človeštvo čas, ni mogla zatajiti vrvenja in utripanja v svojih dušah. Prisluhnili je tajnim glasovom, ki so se spajali iz vseh delov današnjega sveta, in nove smeri, v bistvu popolnoma neskladne z današnjim klerikalizmom, so se rodile v njih dušah in s tem okrepile težnje, dati istočasno tem smernicam tudi zunanjsko izraza.

Sicer današnja klerikalna mladina še ni na zunanji povsem razjasnjeno in določno izpovedala svojega novega evangelija, ker klerikalizem sam s svojim štabom duši in duši kolikor more in ne pusti do svojih „skrivnosti“, vendar pa vemo pozitivno, da je osnovana težnja današnje mladine, socialistično se opredeliti in to nekako v smislu čistega Kristusovega nauka z osnovno tezo: **ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe**. To je eno, drugo je, da se sploh oprosti okov, ki jo vežejo, ter da vrže ves današnji klerikalni sistem.

Skoro se nam zdi, da ta mladina resno išče in ugiblje in pošteno gleda v svet. Tudi se nam zdi, da se je ootresla vsaj v precejšnji meri onega fanatizma, ki je vzdrževal do zadnjega časa klerikalizem. Na potu je ta

Pašić molči — Radić govori.

Belgrad, 1. febr. Včerajšnji dan je minul v nedeljskem počivanju, Pašić sam je ostal doma, sprejel ni nikogar in tudi drugi politični prvaki niso imeli nobenih konferenc.

Gotovo je, da je izprememba političnega položaja neizbežna. Kako pa se bo izprememba izvršila, o tem obstojajo samo gole kombinacije, ki so le redko stvarno utemeljene.

Vsekakor pa je računati s skorajšnjim preokretom v Radićevskih vrstah. Radić namreč ve, da so si ustvarili radikali za njegovim hrbtom novo za enkrat še tiho rezervno v demokratih in muslimanih. Ta rezerva je sicer Pašiću odločno nasprotna, prav tako pa je verjetno, da bodo našli izhoda tudi iz te zadrege.

Zato more Radić sedaj storiti le dvoje: da opusti vsako zahtevo po izpolnitvi »sporazuma«, ali pa, da odpove koalicijo z radikali.

Iz tega vidika je zato presojati Radićeve izpade proti splitskemu

velikemu županu Peroviću, napade proti notranjemu ministru Maksimoviću in zahtevo po izvedbi občinskih volitev.

Prav tako pa je odpotoval Radić v Sarajevo le, da pokaže na shodu, da je muslimanski svet v Bosni na njegovi in ne na Spahovi strani. Ta dokaz se mu ni v polni meri posrečil in njegov uspeh v Sarajevu ne bo izpremenil političnega razvoja.

V parlamentu bodo pričeli razpravljati o proračunu. Do sprejetja rednega proračuna se bo razčistilo politično ozračje in nobeno presečenje ne bo, če bo po sprejetem proračunu parlament razpuščen, razpisane v pozni jeseni nove volitve, dotlej pa bi vladala homogena radikalna vlada, ki bi imela tudi volilni mandat.

S tem računa tudi Pašić in le s takim uspehom bi zadovoljil tudi vse elemente v radikalni stranki.

Stojadinovićev polom.

Belgrad, 1. febr. Stojadinovićeva pot v Ameriko je končala s popolnim neuspehom in naravnost katastrofalnim fiaskom.

Jugoslovanska delegacija je odšla v Ameriko popolnoma nepripravljena in o spomenici, ki jo je brez temeljitejšega študija izdelal Stojadinović, so ameriški vladni krogi ugotovili, da je napačna in nepravilna.

Naš vojni dolg, ki ga dolgujemo Ameriki, znaša približno 4 milijarde dinarjev. Ta dolg bi država s skrajnim naporom sil in ob težkem preizkušanju delovnih slojev sicer lahko obrestovala. Ker pa mora država računati seveda, da bo treba obrestovati tudi še ostale vojne dolge, ki znašajo pa približno 12 milijard dinarjev, potem je seveda ra-

zumljivo, da je predložil Stojadinović ameriški vladi take predloge glede vračanja, da jih je Amerika nujno zavrnila in označila za nesprejemljive.

Stojadinovićev neuspeh pa ima še druge skrajno škodljive posledice. Vsaj je hotel urediti Stojadinović vojni dolg v Ameriki samo zato, da bi takoj za tem razpravljali o najetju novega posojila. S tem pa je seveda padel ta načrt v vodo in Jugoslavija bo ostala za dogleden čas brez zunanjskega posojila.

Politični krogi računajo, da bo Stojadinović takoj po svojem povratku demisijsiral, kar pa seveda ne bo odstranilo popolnega nezaupanja, ki ga uživamo v zunanjem svetu.

Madžarska afera.

Budimpešta, 1. febr. Dosedanji potek preiskave je dokazal, da bo ostala falzifikatorska afera nejasna dotlej, dokler bodo vodili preiskavo sedanji uradniki in politiki, ki spretno in previdno zakrivajo sledove cele afere. Kljub energičnemu nastopanju francoske vlade sta znala preiskovalni sodnik in policijski uradnik voditi preiskavo tako, da je tudi še danes v političnih motivih nejasna.

Francozi čimdalje bolj uvidevajo to igro, zato je pričakovati, da bodo opu tili sedanje svoje postopanje pri razčiščevanju afere, pa mladina in ni daleč do čistega socializma, do življenjskega in svetovnega naziranja, ki dandanes poplavlja ves svet in družijo v sebi ves stanovski vrvež dela in napredka. V socializmu je rešitev, zlasti mladine. Nismo več daleč, ko bo mlada generacija sama zaključila klerikalizem in kapitalizem in ju vrgla zgodovini in arhivom.

bodo začeli boj na javnem političnem polju.

Tudi parlamentarni odbor, ki naj preišče celo ozadje afere je postal popolnoma orodje v rokah Bethlenove vlade in ravno zato so socialisti v zadnji seji parlamenta začeli preko tega odbora z javnim parlamentarnim obravnavanjem falzifikatorskega škandala.

Tekom zadnjih dni pa se je bistveno poslabšal Bethlenov položaj. Ugotovljene njegove zveze s falzifikatorji so mu vzele vsako možnost vzdrževati svoj položaj. Rešil ga ne bo tudi poizkus, potem rekonstrukcije sedanjega kabineta, v katerega bi pritegnil liberalne elemente svoje stranke, podaljšati svoje življenje.

Socialisti pripravljajo sedaj proti vladnemu sistemu najhujši boj potem odločne akcije mas, ker so spoznali, da je le z zrušitvijo celotnega sistema pričakovati temeljitega preobrata v nevzdržnih političnih prilikah.

MEDNARODNA KONFERENCA O DELOVNEM ČASU.

London, 1. febr. Angleška vlada je svoječasno povabila francosko, belgijsko, nemško, holandsko in italijansko vlado na konferenco, na kateri naj bi se razpravljalo predvsem o nevarnem socialno političnem dumpingu potom neenake ureditve delovnega časa. Sedaj je dobila angleška vlada pritrdilne odgovore vseh navedenih držav, nakar je ministrski svet pooblastil ministra za delo, da pripravi sklicanje take mednarodne konference o delovnem času.

ORKANI NA ATLANTSKEM MORJU.

London, 1. febr. Na Atlantskem morju vladajo zadnji dni silni viharji, ki so doslej uničili že več parnikov. Najbolj tragični prizori so se odigrali ob potopu parnika „Antinoe“, ki ga je skušal rešiti ameriški parnik „Roosevelt“, kateri je ob tej reševalni akciji izgubil dva mornarja in pet čolnov.

TROCKI O KITAJSKEM SPORU.

Moskva, 1. febr. Na kongresu tekstilnega delavstva v Moskvi je govoril tudi Trocki. V svojem govoru je omenil tudi rusko-kitajski spor, pri tem pa povdaril, da je Rusija doprinesla konkretne dokaze svoje miroljubnosti in popustljivosti. Trocki je rekel, da je sedanje postopanje Rusije važen pouk, kako se preprečujejo vojni zapletitaji in vojne nevarnosti. Ker bo Rusija nadaljevala to svojo politiko, je gotovo, da se bodo tudi v bodočnosti mirno poravnavali konflikti.

NEMŠKO ITALIJANSKA NA-PETOST.

Berlin, 1. febr. Tekom zadnjega časa se opaža, da obstoji tudi med Italijo in Nemčijo precej napeto razmerje. Sedaj pa se polagoma kažejo vzroki tega napetega razmerja. Po informacijah „Daily Telegrapha“ je iskati vzrok napetemu razmerju v vprašanjih Sredozemskega morja, predvsem pa glede interesne nemške sfere v Turčiji in na Balkanu. Italija je namreč začela živahno akcijo zato, da prežene iz teh dežel nemško trgovino in angažira svoj kapital. Ravno tako pa nasprotujejo italijanski delegati Nemčiji tudi v reparacijski komisiji. Tam zahtevajo Italijani, da bi tudi še po Dawesovem načrtu služili nemški monopoli za garancijo.

PROTI TISKOVNEM ZAKONU V ČEHOSLOVAŠKI.

Praga, 1. febr. Nedavno so novinarski zastopniki intervenirali pri justičnem ministru zaradi nevzdržnih razmer, ki jih je povzročil novi češki tiskovni zakon. Justični minister sicer zatrjuje, da takim razmeram ni kriv novi zakon, pač pa napačno poimovanje političnih in sodnih oblasti. Novinarji bodo predložili ministru konkretne predloge, nakar bo sklical minister posebno anketo. Kdaj pa bomo pri nas znova pokrenili vprašanje novega tiskovnega zakona?

Občinska politika v rdečem Leningradu.

Občinsko gospodarstvo predvojne Petrograda je bilo v rokah od carja odvisnih mož, ki so bili večinoma veliki hišni posestniki iz središča mesta. Ti so seveda skrbeli le za buržujski center mesta, dočim so popolnoma ignorirali interese proletarskih predmestij. Petrograd predvojne dobe je bil verna slika vsega meščanskega sveta: na zunan lep — na znotraj pa neurejen in skozi in skozi povsem zanemarjen.

Prvo delo leningrajskega sovjeta po revoluciji je bilo razširjenje mesta, pritegnjenje vseh proletarskih predmestij, ki jih je buržuazija izločevala, da ni moglo delavstvo nikakor uplovati na občinsko gospodarstvo in politiko ruske prestolice. Caristični Petrograd je imel 118 km² obsega, današnji Leningrad ga pa ima 294 km². Baš delavskim okrajem posveča leningrajski sosvet vso pažnjo. Po teh okrajih so upeljali nov vodovod v dolžini 19 kilometrov, ki preskrbuje 70.000 ljudi. Dalje se je podaljšalo tramvajске proge v vse delavske okraje. Urejuje se tudi kanalizacija za ta predmestja. Gradijo se nove široke ceste z novimi vrtovi in parki. V carističnem Petrogradu so bili vrtovi in parki le v središču mesta, čeprav sta bila v delavskih okrajih dva ogromna parka s površino 50.000 km² — toda obdali so jih z visokim zidom in služili so sami gosposki proti vstopu. Leningrajski sovjat je odprl delavstvu vrata teh razkošnih, nekdanj veleposestniških parkov. Razen tega je sovjat uredil 16 novih parkov za otroke.

Stanovanjsko vprašanje se je pa rešilo v Leningradu takole:

Po zmagi revolucije so prešle hiše privatnih lastnikov v upravo mestnega sovjeta. Hiše upravljajo sami najemniki, združeni v zadruge najemnikov, ki volijo uprave hiš. Teh volitev se udeležujejo vsi, ki imajo volilno pravico po sovjetski ustavi. Najemnina je določena po zakonu in nihče je ne more zvišati. Najemnina je različna za različne stanove: trgovci in podobni meščani plačajo desetkrat več kakor delavci. Navadno znaša najemnina za delavce 10% predvojne najemnine, največ pa 20%. Brezposelni plačajo po minimalni tarifi.

Dohodki od hiš se vporabljajo za vzdrževanje in popraviljanje hiš ter za druge gospodarske potrebe. O tem odločajo najemniki sami. Le v onih hišah, kjer stanujejo neproletarski elementi, se pobira poseben davek, ki je namenjen za zidavo novih hiš v delavskih predmestjih.

Proletarsko razredno stališče je torej podlaga vse občinske politike leningrajskega mestnega sveta.

Romain Rolland.

Za Tolstom, Barbussom, Liebknechtom in drugih se je v pacifičnem zmislu uveljavil predvsem Romain Rolland, rojen 1. 1866, ki letos praznuje svojo šestdesetletnico. Poleg Tolstega je nanj imel največ vpliva norveški pisatelj in propagator človeških idej Björnson.

Romain Rolland je zastopnik kolektivne človeške misli. On ne pozna dežel, pokrajin, držav, njemu gre samo za človeštvo in človečanstvo.

Predvsem se je Rolland preselil kot romanopisec. V svojih romanih obdelava predvsem dušeslovne pojave, sledeč intencijam humanitarnega idealizma Louisa Filipa. V večini svojih del je simbolik in prav te predpodebe dajejo njegovim spisom poseben značaj. S svojimi deli je vzbudil takozvano strujo »dinamistov« pod vodstvom »Guilbeauxa«.

Kot kritik se je Rolland uvrstil med impresioniste ter ostro nastopil proti Taineju in Brunetieru, ki sta širila za vso Evropo uničujoči dogmatizem. Udeleževal se je tudi kot gledališki recenzent in je zlasti pisal o estetski ljudskih iger. Dalje je napisal več gledaliških iger, med njimi »Zmagoslavje razuma«, »Sv. Ludovik«, »Aer-tes«, »Volkovi« itd.

Njegovo zanimanje je vzbudila godba ter je o njej mnogo pisal. Znan so njegova dela »Današnji glasbeniki«, »Nekdanji glasbeniki«, »Zgodovina evropske opere«, »Beethovnova življenja« itd.

Romainu Rollandu je po njegovem trdem življenjskem boju tudi zasnil žarek sreče. L. 1905 mu je ženska akademija »Femina« poklonila nagrado 5000 frankov, l. 1913. pa »Francoska akademija znanosti« slovestveno nagrado 10.000 frankov za njegovo delo »Jean-Christophe«, ki obdeluje dušeslovno biografijo glasbenika, ki je nadvse bogat na idejah in občutkih, a morda je ravno vsled svoje plemenitosti preveč popustljiv.

V znani aferi Dreyfusa se je s člani »stranke razumnikov« (Zola, France, Brulat, Pegny) odločno potegniti za obtožencea.

Romain Rolland je zastopnik bratstva vseh narodov in vsega človeštva; on je socialista, on je naš, zato se priključujemo njegovemu jubileju z najtoplejšimi čestitkami k šestdesetletnici njegovega rojstva.

Obrtni in trgovski vajenci v Ljubljani in v Mariboru.

Pred nami leži statistična tabela obrtnih in trgovskih vajencev in vajenk, zaposlenih po obratih v mesecu decembru minulega leta. Ljubljana izkazuje 742 mojstrov z 1747 vajencev; Maribor 567 mojstrov z 1269 vajencev;

Ljubljana ima 359 mojstrov, ki imajo po 1 vajenca, 203, ki imajo po 2 vajenca, 87 po 3 vajence, 41 po 4 vajence. Nad 5 vajencev ima 46 mojstrov, ki zaposlujejo skupno 526 vajencev. Od teh ima neka tovarna v Ljubljani celo 158 vajencev; neki učni zavod 63 vajencev, vsi ostali pa manjše število. Mesto Maribor ima 251 mojstrov, ki imajo po 1 vajenca, 157, ki imajo 2, 81 po 3, 36 pa po 4 vajence. Nad 5 vajencev ima 42 mojstrov, ki zaposlujejo skupno 309 vajencev. V obeh mestih imamo zavarovanih v V. meznem razredu 522 vajencev, v III. meznem razredu 51, v II. meznem razredu 8 vajencev; vseh ostalih 2299 je pa zavarovanih v I. meznem razredu, to se pravi, da so vsi ti brezplačno zaposleni po raznih obratih. Razdeljeno po strokah imamo v Ljubljani: 79 čevljarjev s 125 vajenci; 60 krojačev s 124 vajenci; 82 šivilj z 236 vajenkami; 31 ključavničarjev s 184 vajenci; 34 mizarjev s 142 vajenci; 33 brivcev s 57 vajenci; 21 pekov z 38 vajenci; 22 modistin z 58 vajenkami; 100 trgovin z 152 vajenci in vajenk. V oblačilni, kovinski in trgovski stroki mora pa sploh naraščati za časa učne dobe brezplačno delati. Pri šiviljah ni od 236 vajenk nobena zavarovana v V. meznem razredu, pri ključavničarjih od 184 samo 1 vajenec, pri mizarjih od 142 pa 17 vajencev. Pri modistinjah in krznarjih od 77 zopet nobena. V Mariboru ima 63 čevljarjev 100 vajencev; 43 krojačev 80 vajencev; 90 šivilj 247 vajenk; 20 ključavničarjev 138 vajencev; 37 mizarjev, 82 vajencev; 15 brivcev 21 vajencev; 19 pekov 31 vajencev; 13 modistin 38 vajenk in 62 trgovin pa 100 vajencev in vajenk.

Glede meznega zavarovalnega razreda sorazmerno ista slika kakor v Ljubljani. Ko dobimo še tabelo za ostalo Slovenijo, bomo posvetili več člankov temu posebno važnemu vprašanju. Da se zaščiti obrtni in trgovski naraščati, bo treba marsikaj ukreniti v prilog proletarske mladine. To vprašanje sega globoko v naše socialno in gospodarsko življenje, na njem je močno interesirano naše delavstvo, njegovo gibanje in njegove organizacije. Močno bi moral zanimati ta problem tudi gospodarske kroge in poklicane vladne urade in činitelje. Vprašanje trgovskega in obrtniškega naraščaja izzove lahko v najkrajši dobi hudo krizo v našem gospodarskem življenju, kakor ga je že izzvalo v Avstriji in drugod. Na stvar, kakor rečeno, se še povrnemo.

Vandervelde in Bertrand.

Te dni je slavil Vandervelde, ki je najmarkantnejši voditelj belgijskega socialističnega gibanja šestdesetletnico svojega rojstva. Skoro ob istem času praznuje s. Louis Bertrand sedemde-

setletnico rojstva. Bertrand je bil po poklicu kamnosek. Posvetil se je pa še mlad zlasti strokovnemu in združnemu gibanju. Kot poslanec je predlagal najprej leta 1894. uvedbo osemuurnega delavnika v industriji. Leta 1913 je bil izvoljen v internacijonalno. Pripadal pa je v sedemdesetih letih že prvi internacijonali. Spisal je mnogo brošur in letakov ter sodeluje še danes pri delavskem listu »Peuples«.

Motili smo se.

Kdor trdi, da je Mala antanta pokopana, je v zmoti. Saj nimamo samo državno Malo antanto, imamo tudi novinarsko Malo antanto, pa žensko itd. No, zadnje dni se je izkazalo, da imamo tudi Mala antanto »javne bezbednosti«, z drugimi besedami, Mala antanto »policijske«, kakor pravijo belgrajske novine. Ta Mala antanta policijske je še bolj aktivna in delazmožna, kakor sama njena Matica. Mala antanta kot taka ne more niti do dejanja niti do nehanja. Policijska pa. Ta je že sklicala v Bukarešti svojo veliko konferenco, na kateri se bodo reševala težnja in težka vprašanja javnega varstva v vseh takih in bližnjih državah, kakor sta Jugoslavija in Rumunija. Seveda, se ne bo na konferenci toliko govorilo o navadni kriminalistiki, o lovu na velike in male tatove, ubijalce, roparje, zastrupljevalce in ponarejevalce; na konferenci bo predvsem in nadvsem govora o javni varnosti v pogledu političnih in sploh revolucionarnih delinkventov. Takih, ki niso z današnjim stanjem zadovoljni, takih, ki škilijo čez mejo, v Rusijo, takih, ki niso navdušeni niti za Pašiča, niti za Bratiana in sploh za Malo antanto. Kratkotrajno, če ne bo od Male antante ostalo drugo, kot ta konferenca, je že to nekaj, je že to dokaz, da je bila Mala antanta potrebna in da je odgovarjala duhu časa.

Pravijo...

Izkaze so sedaj učitelji in učiteljice svojim učencem, solarjem deli. Enim za pridnost, drugim za lenobo, enim za brihtnost, za zabitost so drugim enojke in dvojke pisali.

Debelo so gledali učenci svoje in svojega dela in uspeha fotografije, debelo so gledali starši svojih vzorov talente.

Sokol zabavlja nad učiteljem-Orlom, Orel proklinja, maščevanje prisega farizeju-klerikalcu.

Najbolj pa se je odrezal solar na Prulah: Radičevec sem, pa monarhist povrhu še; ne bo me kajoniral, fiksiral in dresiral orjunski terorist in unitarec nasilni.

Naj vendar Radič poleg rusčine še politično kameleonstvo v ljudsko šolo upelje.

Charles Dickens:

Božična pesem

26

v prozi.

„Kaj za to, draga moja!“ dé Scroogejev nečak. „Njegovo bogastvo je zanj brez prida. On ne stori z njim nič dobrega. Saj ne privoščim ničesar niti samemu sebi. Ne naslaja se ob misli — ha, ha, ha! — da nam bo kdaj z njim dobro storil.“

„Nič se mi ne smili,“ opomni Scroogejeva nečakinja. Njene sestre izrazijo isto mnenje.

„O, meni se smili!“ pravi Scroogejev nečak. „Ne bi se mogel nanj srditi, pa če bi hotel. Kdo trpi radi njegovih zlih muh? Vedno on sam. Zdaj si je vbil v glavo, da nas ne mara, in noče k nam na obed. Kaj je posledica? Z obedom sicer ne izgubi mnogo —“

„Mislim, da izgubi zelo dober obed,“ ga urno prekinje Scroogejeva nečakinja. Vsi drugi to potrdijo in mora se jim priznati, da so bili pristojni sodniki, ker so obed ravno zaključili in sedijo trenotno okoli ognjišča pri luči svetiljke s poobedkom na mizi.

„Dobro, veseli me, da to slišim,“ dé Scroogejev nečak, „ker nimam velikega zaupanja v te mlade gospodinjke. Kaj praviš ti, Topper?“

Topperju je obviselo oko očividno na eni izmed sester Scroogejeve nečakinje, kajti odgovoril je, da je samec nesrečen izvržek, ki nima pravice, izraziti kaknega mnenja o tej stvari. Pri teh besedah sestra Scroogejeve nečakinje — debela s čipkastim ovratnikom, ne ona z rožami — zardi.

„Nadaljuj, Fred,“ sili Scroogejeva nečakinja in ploskne. „Nikoli ne konča, kar začne pripovedovati! Kako smešen možičelj!“

Nečak Scroogejev se zakrohoče vnovič in okuženju se ni mogoče ubraniti — dasi si to na vse kriplje prizadeva debela sestra s kislim obrazom — vsi soglasno sledijo njegovemu zgledu.

„Posledica (to sem hotel reči) njegove mržnje in odljudnosti,“ nadaljuje nečak, „je ta, da izgubi nekaj prijetnih trenutkov, ki mu ne bi mogli škodovati. Prepričan sem, da izgubi prijetnejšo tovarišijo, kot jo more najti, bodisi v svojem tuhanju, bodisi v zatohli pisarni, bodisi v prašnih sobah. Dal mu bom za to priliko vsako leto, bodi mu prav ali ne; zakaj siromak se mi smili. Naj smeši Božič, dokler ne umre, a moral bo misliti naposled bolje o njem. Kljuboval mu bom! Če bo videl, da hodim tja dobre volje leto za letom in govorim: „Stric Scrooge, kako se imate?“ — če ga pripravi to, da zapusti ubogemu pisarju petdeset funtov, je to vsaj nekaj. Menim, da sem ga večeraj malo pretresel.“

Zdaj je vrsta za smeh spet na njih! On da je večeraj Scroogeja „pretresel“! Ker pa je Fred dobrodušen človek in se ne meni dosti, čemu se smejejo, da se le smejejo, jih k temu še izpodbuja in prazni steklenico.

Po čaju pride na vrsto petje. So namreč kaj muzikalična družba. Zavedajo se, kaj delajo, kadar pojejo „Glee“ ali „Catch“²¹, bodite uverjeni! Posebno Topper, ki kruli bas kakor sam bognavarju, ne da bi mu nabrekli velike žile na čelu ali obraz zardel. Scroogejeva nečakinja igra precej dobro na plunko; med drugimi brenka preprosto, kratek napev (prava malenkost! Vi bi se je naučili žvižgati v dveh minutah), katerega je dobro znal otrok, ki je prišel po Scroogeja v zavod, česar ga je spomnil duh minolih Božičev. Ko za-

čuje to pesmico, mu stopi pred dušo vse, kar mu je duh pokazal; vse bolj in bolj mehko mu postaja pri srcu in premišljuje, kako vse drugače bi bilo, če bi bil mogel slišati te mile glasove pred leti. Gojil in negoval bi bil srčno plat življenja v lastno srečo sam od sebe, ne da bi se mu bilo treba zaleteti k lopati grobarja, ki je pokopala Jakoba Marleya.

A ne posveté vsega večera glasbi. Čez nekaj časa igrajo v zastave; kajti dobro je biti včasih otrok ni nikoli bolje ko na Božič, ko je bil njegov mogočni Ustanovitelj sam otrok. Čakajte, najprej se gredo še slepe miši. Da, da, slepe miši. Ne verjamem bolj, da je bil Topper res slepa miš, kakor da je imel oči v svojih škornjih. Menim, da je bilo med njim in Scroogejevim nečakom dogovorjeno in da je duh letošnjega Božiča za to vedel. Način, kako je preganjal in lovil sestro v čipkastem ovratniku je žalitev človeške narave in lahkovernosti! Zadeva se ob železje pri peči, prekucuje se preko stolov, zaleti se v klavir, duši se med zagrinjali, kamor ona, tja on! Vedno vé, kje je. Noče nikogar drugega. Če bi bili vi namenoma padli proti njemu (kakor so nekateri), bi se bil delal, kakor da hoče zgrabiti vas, a hipoma bi se bil obrnil za njo. Ona kriči, da to ni pošteno (saj tudi ni bilo!). Ko pa jo naposled ujame, doseže njegovo vedenje višek predrznosti. Hlini se, kakor da je ne pozna, da se mora dotakniti nakita v njenih laseh in se prepričati o njeni istovetnosti z nekim obročem, ki ji ga natakne na prst in z neko verižico, ki ji jo obesi okoli vratu. To je nezasišano prostaštvo! Ni dvoma, da mu je povedala ona svoje mnenje o vsem tem v zaupnem pogovoru, ko je imela službo druga slepa miš.

(Dalje prih.)

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Ponedeljek, 1. febr., ob 15. uri: „Kraljične Vidke kresna noč“. Otroška predstava po znižanih cenah. Izv.

Torek, 2. febr., ob 15. uri: „Veronika Deseniška“. Gostovanje g. Adolfa Pfeifferja. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ob 20. uri „Naša kri“. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Opera.

Ponedeljek, 1. febr.: Zaprt.

Torek, 2. febr. ob 15. uri: „Rigoletto“. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Sporod koncerta violinskega virtuoza Saše Popova, ki se bo vršil v petek, dne 5. februarja, ob 20. uri zvečer, v dramskem gledališču v Ljubljani: 1. Čajkovskij: „Koncert op. 35 za gosli in klavir“, 2. Bach: „Preludij in fuga v e molu“, 3. Beethoven: „Andante v i duru“, 4. Hamlet: Etuda iz koncerta: „Si visez j'etais“, 5. Chopin: „Nokturno v fis duru op. 15“, 6. Szeghej: „Chasse aux papillons op. 10“, 7. Liszt: „La campanella“, igra na klavirju prof. Szeghej, 8. Rimskij Korjakov: „Arabska pesem“, 9. Wieniawsky: Seljanka, 10. Pančo Vladigerov: Bulgarska rapsodija: „Vardar“, 11. Grandei: „Ruska uspavanka“, 12. Glazunov: „Koncert op. 82 za gosli in klavir“. Pri klavirju prof. H. Szeghej. Cene navadne dramske. Predprodaja pri dnevnih blagajni v operi.

Malikova založba v Berlinu pripravlja izdajo zbranih del Uptona Sinclaira, ki izide v petih zvezkih.

Podlistek o podlistku.

Ze kar naslov je narobe. Čemu neki podlistek? Kje pa je listek? Nemci so si stvar poenostavili s tem, da so kratkoma prevzeli francoski „fejtón“, Rusi pravtako. No, pa beseda se je udomačila in sedaj ima pri nas domovinsko pravico.

Dobri podlistkarjevi je malo, to moramo kar skrajšati. Imeli smo jih pa le. Da začnemo n. pr. z Vodnikom, nadaljujemo z Bleiweisom in končujemo s Kersnikom. Zelezničarjem, Nolinem in Tavčarjem. Torej nismo v tem oziru tako siromašni.

Da imajo najboljši podlistek Francozi, je brez dvoma; njihova duhovnost je ustvarjena za preizvajanje fejtónističnih stvari. Pred vojno se je odlikoval tudi dunajski podlistek.

Da se povrnemo domov. Zadnje čase literatura hira in vse sili v podlistek. Pokleni literati, profesorji, dijaki, vse piše za podlistek, in uredniki imajo nagromadene cele skladownice gradiva, dočim urednik leposlovne revije išče kaj dobrega.

Kar pa me je dovedlo do tega, da pišem te vrstice je dejstvo, da podlistek v slovenskih novinah ne odgovarja vzvišeni nalogi, ki bi jo imel izvrševati. Saj imamo na izbiri toliko lepega, zanimivega, blažilnega, a naši listi priobčujejo „šunde“ za „šundom“, ki zanj niti nimamo slovenske besede. Ne bom našteval listov imenoma, saj jih ima vsakdo priliko čitati; ugotavljam le žalostno dejstvo, da so listi primorani nuditi svojim čitateljem tako čtivo, ker ga ti sami zahtevajo. Znak naše dobe in vpliv kinematografa.

Dejstvo pa je, da smo v polpretekli dobi imeli mnogo boljši podlistek, kot ga imamo sedaj, ker je z gospodarskega stališča razumljivo, s kulturnega pa vredno vse obsoje.

Napredek in omejenost.

Filip Lebon, iznajditelj plinske razsvetljave, ni mogel sveta prepričati, da bi mogla svetiljka goreti brez stena. Šele 14 let po njegovi smrti so uvedli plinsko razsvetljavo v Parizu. To je bilo l. 1804. Naslednje leto je dobil plinovo luč Birmingham.

Tudi Ignacij Semmelweis, ki je živel od l. 1818. do 1865. in je odkril nalezljivost otročje mrzlice, je po intrigah svojih tovarišev — zdravnikov preminul v blaznici.

Sloviti Lavoisier je pisal o nemogućnosti, da bi padali kamni z neba, in to

baš o priliki, ko so vsi ljudje videli pasti z neba meteor ter ga tudi poslali „Francoski akademiji znanosti“.

Se l. 1920. je neki profesor katoliške fakultete prepovedoval, da je Bog poslal v zemljo temo in s tem ustvaril premog.

Kupite 1 par

nogavice z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepričate, kako en par traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 92-5 v

Križem sveta.

Mussolinijevo leto molčanja. Fašistovski časopisje naznanja, da je Mussolini določil, da bo leto 1926. leto molčanja. Mussolini si namreč stvar takole predstavlja: On bo opustil daljše javne govore in če ne bo šlo drugače se omejil le na kratke nagovore. Njegovi ministrski kolegi naj pa napravijo tudi tako. Upa pa, da bo tudi parlament sledil njegovemu sklepu in da bo tudi v parlamentu izostalo govorjenje in debatiranje. — Mussolini pravi: Če hočemo dobro delati, moramo molčati, torej: nagobčnike za vse in vsakogar. Pa bo to za zgovorne in gostobesedne Italijane težka reč.

V Pariz je došla najlepša preproga na svetu in je razstavljena v „Umetnostno-obrtnem muzeju“. Preproga je bila stkana že l. 1550. v Perziji. L. 1868. jo je car Peter Veliki podaril avstrijskemu cesarju Leopoldu. Avstrijska vlada ga je hranila do leta 1925, nato pa z dovoljenjem reparacijske komisije prodala bogatemu Angležu, ki je prišel na zamisel, da posodi preprogo zgoraj omenjenemu muzeju. Preproga je dolga nad 7 metrov, ima poltretji meter širine in predstavlja lovske prizore.

Rekord v plesu. Neki obrtnik v Lotrinškem Metzu si je vtepel v glavo, da bo prekosil plesalca Tirana v plesni vztrajnosti in neutrudljivosti. Zato se je baje vadil in treniral skozi celo leto, sedaj pa je plesal skozi 125 ur. V tem času je preplešal poleg simfonij, foksotrov in drugih plesov 550 valčkov. Sedaj se je odpravil ta možakar v svet in gotovo je, da bo s tem boljše služil kakor pa s svojo obrtnijo. Napreje pa bo šel v Pariz, da bo tudi tam potolkel še pariškega plesnega rekorderja.

Aleksander Dumas starejši sin Mulata! Dumas starejši je bil sin nekega Mulata, ki ga je Napoleon postavil za svojega generala. Svojega rodu se ni sramoval. Ko ga je nekoč nasprotnik napadel z besedo: „Vi, zamorec!“, mu je on dostojanstveno odgovoril: „Prav imate. Moj oče je bil Mulat, moj ded zamorec, moj praded pa opica. Moj rodjenja prav tam, kjer se počenja Vaš.“

Kaj si vse privoščijo ljudje, ki imajo denar. Po zamisli inženirja Yarowa se je na progi London-Brighton z januarjem uvedel plesni voz. Inženir Yarow meni, da uvedba plesnega voza znatno pospeši potniški promet zlasti na daljših progah.

Uspeh italijanskega peveca. Mlad Italijan, ki je znal komaj par besed francoščine, se je pred kratkim zgledal na pariškem konservatoriju in prosil za sprejem. Omenili so mu, da je rok za sprejem že potekel, Italijan pa se ni dal oplahiti in je tako vztrajno prosil za sprejem, da sta ga dva profesorja povabila, naj jima za poizkušnjo kaj zapoje. V svoje začudenje sta čula tako krasen tenor, kakor ga je redko slišati. Po tej preizkušnji je italijanskega peveca takoj angažiral ravnatelj pariške „Komične opere“.

Kolonizacija Judov. Kot poročajo „Zvestija“, je bilo prošlo leto judovskim kolonistom razdeljenih 58.000 desetnin zemlje. To leto je v stepe dopotovalo okoli 15.000 Judov, od katerih je prejel vsak 6% desetnin zemljišča. Prihodnje leto je namenjeno za Jude 50 tisoč desetnin, na katerih se osnuje 4600 gospodarstev. Petsto judovskih družin se naseli na Krimu.

Dnevne novice.

Volitve v Delavsko zbornico.

Opozorjamo vse naše zaupnike in funkcionarje Ljubljane in okolice, da oddajo volilne kuverte v Delavsko zbornico do 4. februarja t. l. v tajništvu Strojne komisije v Selenburgovi ulici št. 2, II. nadstropje. — Krajevni volilni odbor ZDSZJ.

Dobro ga je pogodil. »Jutro« piše pod naslovom »Iz življenja slovenskega socialnega demokrata« naslednje: »V klerikalni »Socialni misli« je zapisal Fr. Erjavce: »Socialisti so bili po prevratu absolutni gospodarji delavskih mas. Glasilo njih strokovnih organizacij »Delavec« je izhajal v več kot 20.000 izvodih ter pri volitvah v konstituanto so dobili nad 30.000 glasov, toda v par letih sta jih pokopala njih lastna breznačelnost in nesposobnost.« G. Fran Erjavce je bil po prevratu socialni demokrat in eden voditeljev socialistične stranke. Danes je pristaš klerikalne stranke, in mislimo, da je kot tak popolnoma neupravičen, da piše v klerikalni reviji o breznačelnosti in nesposobnosti poprevratnih socializmov.

Tega sklepnega mnenja smo tudi mi. Dodamo naj samo še. Odsihod varuj nas Erjavcev v stranki Bog; odkritih sovražnikov delavstva in socializma se bomo varovali sami.

Steinachovo pomlajevanje in narodni socializmi. Narodni socializmi so imeli v soboto svojo zadnjo, zato pa nadvse svečano in slavnostno sejo. — Govorili so vsi od Kozinca navzdol, najbolj izbrano pa je Tavčar govoril. Vsaj se je prvovrstno obnesel pomlajevalni poizkus s „cepljenjem“ narodno-oscijalističnih posušenih in ostarelih žepnih žlez, ki že niso izločali nobenega soka, s priznanim prvovrstnim cepivom čiste jugoslovanske samostojno-demokratske rase po Steinachovem pomlajevalnem receptu. — Sklenili so, da izdajo za to pomlajenje poseben proglas. Po raznih stilistično neuspelih popravkih so soglasno sprejeli ta-le parte: Narodno-socialistična stranka z omejeno zavezo in še bolj omejenim poročtvom se je tekom svojega delovanja tako prikupila, da ne zmaguje več ob vsakokratnih volitvah vabil naprednih političnih strank. Zato se ji je posrečilo razširiti svoje uspevajoče podjetje potom pomladitve žepnih žlez s tem, da so ji cepili s svetovno znano patentno marko samostojnih demokratov. Narodno socialistična družba z o. z. je prepričana, da bo odslej še lažje služila številnim odjemalcem in se za nadaljni obisk najtopleje priporoča. Svojim prijateljem priporoča najtopleje, po smešno nizkih cenah tajinstvene morilce deklet. Na zahtevo pošilja tajinstvene morilce tudi na dom. Posebno pa opozarja čestite gospode delodajalce, da ima „Strajkbreherje“ po dnevnih cenah, žive vedno v zalogi. Prav tako ima še vedno v zalogi dobre in primerne eksemplarje za državnozbornske in oblastne kandidate. Narodno socialistična stranka je prepričana, da bo slavno občinstvo ohranilo tudi pomlajeni družbi, ki ji načeljujejo cepljeni nepolitični politiki še nadalje svojo naklonjenost in beleži z odličnim spoštovanjem Narodno socialistična družba z o. z.

Njihova zakonitost. Pravijo, da so zadnje dni obiskali razna podjetja ljudje, ki so se izdajali za uradnike inspekcije dela. S pretvezo, da si hočejo ogledati obrat, so razlagali zaposlenim delavcem, kako imajo voliti in zlasti za katero kandidatno listo, da morajo oddati svoje glasove pri volitvah v „Del. zbornico“. Če smo prav informirani, niso bili to nobeni uradniki inspekcije dela, temveč strankini agitatorji, ki so hoteli preslepiti delavce, da ne bi glasovali za svojo razredno kandidatno listo. Inšpekcija dela je menda naročila politični oblasti, naj dožene, kdo so bili ti improvizirani uradniki. Morda bomo na ta način vendar še izvedeli, kdo je te ljudi poslal na tako svojevrstno inšpekcijsko potovanje. Tudi ta slučaj ilustrira poštene namene in izredno vneto za zakonitost od strani tistih strank, ki so toliko govorile in pisale o nasilju in sleparijah — socializmomunizem.

Novo znamke. Pri nas je vse novo. Vsak mesec nov denar, vsak mesec nove znamke, vsak teden novo vlado, vsak dan vladno novo krizo. Ampak tak »špase« je drag.

Se novih samostanov nam je treba. Karmelitski red je kupil graščino

v Radečah in jo namerava preurediti v samostan. Mislimo, da bi se dala graščina obrniti v boljše namene.

Romantika sveta je začela silovito osvajat naše dijaštvo. Vsak dan moramo znova beležiti, da je od doma pobegnil, ta ali oni dijak. Te dni jo je pobral v svet 16 letni učenec meščanske šole Vladimir Vehovec. Smelo lahko trdimo, da imajo današnje kino predstave največ takih grehov na vesti.

Radi resnice. Na notico v »Slovenec« od 28. januarja odgovarjam sledeče: Ni res, da bi bil od kogarkoli zahteval (najmanj pa od tistega, ki piše), da mi mora izročiti glasovnico nazaj. Potvorjena je tudi povest o pričah (Skriba in Štefančič). Ta dva sta itak sama povedala dotičnemu v obraz, da to ni res, da je lažnivec. Res pa je, da sem rekel dotičnemu, da naj le nese glasovnico viškim frančiškanom, ki bodo že preskrbeli, da jih dobi Trseglav; to pa vsled tega, ker se je branil oddati glasovnico za ZDSZJ, ki je dobila zase od 243 glasovnic 233 glasov. Omenjam to število samo vsled tega, ker vem, da bo tega »Slovenec« poročevalca iz pivovarne »Union« zbolelo v dno njegovega »krščanskega« srca, ko bo vedel, da smo v klub njemu in vsemu lahko ponosni na pivovarniško delavstvo, ki se je kompaktno odzvalo in glasovalo za ZDSZJ. Gg. frančiškanom pa se zahvaljujemo za njihov opomin, namreč da viški frančiškani ne kandidirajo v Delavsko zbornico. Vemo, da ne kandidirajo, vemo pa tudi, da vam ni bilo vseeno, kako bodo te volitve izpadle in da se niste ta čas bavili samo s trascendentalnimi vprašanji. — Vseeno. Zmagali smo. Vzlic vsem nasprotnikom. In to je pač najboljši odgovor. »Slovenec« naj le piše. In njegov pivovarniški poročevalec tudi! — Ivan Tome, mizar, Pivovarna »Union«.

Pomagaj si sam in Bog ti pomore. V srezu Tuzla so domačini pred nekaj dnevi stvorili dvanajst osnovnih šol z lastnimi sredstvi. To jim bo Radič hvaležen.

Baje se je dr. Pivko v zadnjem času nekam izgubil. Vsaj v Belgradu ga ni bilo. Sedaj nam je pa odkrilo „Jutro“, da spremilja na pohodu po Sloveniji Sv. Pribičeviča.

Če klinopis bi brati znal, in hieroglifov bi poznal značaj, uganko staro bi tamkaj razbral: Pijača vseh pijač je Buddha čaj! 75

Zverinska hči. V Baškem Monastiru je v prepiru navalila Marija Mayer na svojo mater z motiko. Mati je že vsa v krvi ležala na tleh, hči jo je pa v svoji zverinski strasti pobijala še mrtvo. Pri aretaciji je flegmatično izjavila, da se dejanja prav nič ne kes.

Iz Drave so zopet potegnili nepoznano truplo utopljenca. Je bil mlad fant, star približno 18 let in je bil v vodi že več kot 14 dni.

V Kočevju je nekdo vlomil v stojnico g. Drobniča in mu odnesel za 1500 Din raznih stvari. Za storilec ni nobenih sledov.

Še osel je postal žrtev tatu, in sicer jako mladega tatu. Mlad deček ga je ponoči izpeljal iz hleva g. Rima. Seveda so ga drugi dan že dobili.

V snežnem zamestu je mogoče ostal Lutar Janez iz Nove gore pri Čremošnjicah. Šel je od doma že v petek 22. t. m., ko je najbolj snežilo. S seboj je vzel steklenico žganja in se ni več vrnil. Domnevajo celo, da je izvršil mogoče samomor. Vse iskanje po njem je bilo dosedaj breuspešno.

V Bitnem pri Kranju so se zadnjič stepli med seboj fantje. Imeli so svojo veselico, svoje godce, svoja dekleta. Na veselico se je sam povabil P. L. iz sosednje vasi in to je začelo prepir. Vrgli so ga na cesto in ga precej krvavo obdelali.

Na grajskih stopnicah ljubljanskega gradu se je večeraj ponesrečila ga. P. Pred nekaj leti je praznovala še zdrava in krepka zlato poroko s svojim možem. Mož je v postelji že čez tri mesece, sedaj je pa morala leči še ona. Nesreča res nikoli ne počiva.

Pri „TICKU NA GRICKU“ se točijo od danes naprej priznana dobra graščinska vina s Knežije (cviček, rizling, traminec), kakor tudi prvovrstna štajerska vina. Na Svečnico že ob 4. zjutraj „guljaž“.

Šport.

Avstrijska Delavska zveza za šport in telesno vzgojo („Arbeiter-verband für Sport und Körperkultur“) — okrajšano „ASKO“) — združuje skupino 110.355 članov, od tega 30.855 telovadcev, 6500 plavalcev, 23.000 kolesarjev, 2000 težkih atletov in 48.000 turistov. Ta zveza goji šport in telovadbo, prireja nastope, izlete in potovanja s pomočjo takozvanega potovalnega komiteta. L. 1924 se je udeležilo takih potovanj 890 oseb, lanske leto pa že 1871 in med temi nad 50 služkinj! Vršili sta se lani dve potovanji po Adriji, eno v Švico in dve po Sredozemskem morju in Italiji. In pravkar je izšel prospekt za potovanja tega komiteja do l. 1930. Za dva šilinga tedensko (krog 16 Din) pojde delavec lahko o počitnicah l. 1929. v Pariz ali l. 1930 v Ameriko! Potovanja so razdeljena sledeče: l. 1926: Leipzig, Hamburg, Helgoland, München; l. 1927 Kopenhagen - Malmö (Dresden, Warnemünde, Gjedser, Roskilde, Kopenhagen, Helsingör, Malmö, Trelleborg, Sassnitz, otok Rügen, Stralsund, Berlin); l. 1928 Švica (Davos, Lugansko jezero, Locarno, Bern, Interlaken, Jungfrauoch, Luzern, Vierwaldstädtisko jezero, Rigi, Genfsko jezero, Schaffhausen, Rheinfall, Konstanz, Bodensko jezero, Bregenz ali Nizza in Riviera); l. 1929 Paris in l. 1930. pot v Ameriko (Newyork, Chicago, Detroit, slapovi reke Niagara). Načrti seveda še ni popolen, za vsako potovanje izidejo še podrobni načrti, vendar glavni obrisi so tu. Za ta omenjena potovanja se sprejemajo priglasitve že sedaj. Kdor bo hotel iti n. pr. l. 1929 v Pariz bo plačeval tedensko dva šilinga. Pri tem vsem je pa predvideno, da se lahko eno leto pred nastopom potovanja denar odpove takoj, da delavec ničesar ne riskira. Tudi se lahko vsakdo udeleži že prej kakega drugega potovanja, za katerega se ni prijavil. Na ta način je omogočeno delavstvu, da lahko pčtuje in se s tem uči. Vprašujem vas, ali bi ne mogli vstopiti v stike z avstrijskimi sodruzi in ž njimi popotovati? Ali imajo naši sodrug dovolj volje zato? Naj poizkusijo!

Celje.

V objemu z buržuazijo. Znanemu znanstveniku delav. pokreta A. Leskovskému v Celju, je vsako sredstvo dobrodošlo v boju proti delavski disciplini in solidarnosti. On ni nič boljši od sv. Bernota. Sedaj ko vidi, da ga celo njegovi najzvestejši zapuščajo, je že prišel menda popolnoma ob mir. Najbolj ga jezi, da v podjetjih, kjer ima še vsaj po enega svojih pristavev, nimajo njegovi ljudje nobenega upliva. Tako je na primer dobilo zlatarsko delavstvo pri tvrdki »Zlatarka« po uradniku bol. blag. dostavljene glasovnice. Glasovnice so prijeli 3 delavci iste tvrdke. Bili so vsi mnjenja, da so bile priložene od dr. Mraka podpisane glasovnice najbrže kake kandidatne liste in ne glasovnice in niso zato prvotno smatrali te liste za važne. Slično se je zgodilo tudi v mnogih drugih podjetjih. Bernotov pristav, Goršek je zahteval takoj njegovo kuverto in jo je tudi dobil in sicer iz gori navedenih razlogov, brez glasovnice. Se-le na to so se trije zaupniki obrnili na s. Korena po natančna pojasnila, ter so zmoto tudi takoj spoznali. Vsi ostali so kompaktno glasovali za listo ZDSZJ. To je dalo Leskovskému povod za intervencijo pri podjetju, imenoval je tudi one tri delavce, ki so dobili dostavljene glasovnice, »goljufe«. Pritožil se je pri krajevnem volilnem odboru, češ, da je uradnik dal takšne informacije.

V 20. številki „Del. Politike“ smo objavili notico iz Celja o volitvah v „Delavsko zbornico“, v kateri smo tudi omenili g. Pajka, češ, da je na svoj način vplival na prijem zaposleno osobje. Popravljamo lojalno, da so bili naši očitki in naše besede v pogledu g. Pajka neosnovani. Gospod Pajk je polagal posebno važnost na to, da ni svoje uslužbenke silil niti v pozitivnem niti v negativnem smislu, da glasujejo za to ali ono kandidatno listo. O stvari ni sploh govoril s svojimi uslužbenci; zahteval je le, da se pravočasno dostavijo volilne listine za zaposleno osobje. Več kot toliko se za stvar

ni zanimal. — Nimamo namena, da bi komurkoli delali krivice, in zato rade volje popravljamo.

Središče ob Dravi.

Ne čudite se, ako se tudi mi iz Središča oglasimo sedaj o poteku volitev v Delavsko zbornico. Kakor Vam je že znano, se razni g. delodajalci skoro povsod vmešavajo v volitve za Delavsko zbornico. Tako je tudi tukaj, kjer delajo vsi g. delodajalci po navodilih od ptujskih JDS-arjev. In tako je že vse pripravljeno, da ko pride uradnik OUZD z volinimi kuvertami, že vedo, kaj jim je storiti. Pridno sprejemajo volilne kuverte za svoje delavce in potem... saj veste, kako je potem.

Ako bi se kdo od nas upal protestirati, bi ga demokrati oblegali in še celo v prognastvo spravili. Torej tako demokratični smo mi v Središču ob Dravi. Pa naj še kdo trdi, da nismo svobodni. Svobodni smo samo toliko časa, dokler nič ne zahtevamo, kakor hitro se pa vsaj malo potegujemo za svoje pravice, smo pa že državi nevarni element, komunisti in vse drugo, samo pošteni ljudje ne. Povedati pa vam moram, da skušamo vseeno storiti kar je v naših močeh, da zinaga naša lista, kakor je pritisk hud, nekaj bo. — Pristaši »Neodvisne delavske liste« in pa »Jugoslovanske strokovne zveze« so že kar bolni od prevelikega napenjanja in prehlajenja pri agitaciji in od jeze nad absolutnim porazom, katerega bodo vzle vsemu doživeli v Ptujskem srezu.

Tržič.

Zaupniško poročilo. Z ozirom na dopisa v „Slovenca“ z dne 24. jan. 1926 v razdelavanju glasovnic v Delavsko zbornico, si usojamo tržiški zaupniki povedati tu kako je bilo, da ne bo javnost mislila, da smo koga v resnici iz kože dali. Ko smo si mi že ogledali volilne imenike za časa reklamacijske dobe, smo ugotovili, da bodo nastale težkoče pri razdeljevanju glasovnic. In to, ker je v obratu zaposlenih okrog 900 delav-

cev in delavk, vsled česar ne bo lahko delo, posebno še, ker je obrat razdeljen na toliko oddelkov. V volilnem imeniku pa je označen kot prvi volilec A. P., ki je pa bolan, za njim so pa ženske volilke. Če bi imele še tako dobro voljo, bi ne mogle glasovnice razdeljevati v redu. Vsled tega smo zaupniki strokovne organizacije Spl. del. zveze Jugoslavije podružnica Tržič, pravilno izvoljeni na obnem zboru, sklenili, da pošljemo tvrdki vlogo, da sporazumno ž njo določimo, kdo in kako se bodo glasovnice v tovarni delile, da tudi podjetje ne bo trpelo pri obratovanju. Tvrdka je bila kulantna, ter je pristala na naš predlog. Dne 15. januarja smo glasovnice pravilno prejeli ter sortirali po oddelkih. Z vodstvom smo se dogovorili, da se ne bo razdeljevalo glasovnic pri strojih, temveč v jedilnici, kjer se je razdelilo za vsak oddelk posebej glasovnice. Zaupniki smo razdeljevali glasovnice, nismo agitirali, tudi z druge strani ni bilo terorja, kakor ga navaja „Slovenec“. Gospod Böhm še danes ne ve ničesar o kakih ženski, ki da jo je moral rešiti nasilnega napada. Prav tako grdo je podtikanje sodruzi Snoju, da je s svojo avtoriteto vplival na kakršenkoli način, temveč je le nekega mladega fanta, ki ni volilec in ki je trgal mladim delavkam glasovnice iz rok, zapodil iz tovarniškega hodnika, tudi zato, ker ni bil več v službi, temveč je imel službo šele drugi dan. Laž je dalje, da je bila katerakoli delavka oklofutana v tovarni sami. Da se je pa od strani pristašev vseh v tem boju zainteresiranih strank agitiralo zanj za to ali ono listo in tudi med ženskami, je jasno. Sploš. Del. Zveza Jugoslavije, podružnica Tržič.

Borovnica. V nedeljo se je vršil v gostilni Fortuna ustanovni občni zbor tukajšnje podružnice »Svobode«. Kot zastopnik centrale je prisostvoval s. Bitežnik, ki je orisal pomen in nalogo delav. kulturnih organizacij. Za predsednika je bil izvoljen s. Drazšler, za tajnika s. Mejač. Podružnica ima že lastni oder, ki je sicer skromen, vendar za prvo silo zadosten. Ustanovljen je že tudi pevski zbor, ki se pod vodstvom s. Mejača že pridno vadi.

širite »Del. Politiko«!

Konzumentje!

Pristopite za člana

Konsumnega društva za Slovenijo, reg. zadruga z o. z.

Pristopnina Din 2.50. -- Delež Din 300.—.

Skladi (rez. disp. pom. itd.) Din 2,250.000.—. Deležni sklad Din 1,250.000.—.

Hranilne vloge Din 6,250.000.

Lasni domovi: 1. Zadrugi dom v Ljubljani (osrednja pisarna in veliko skladišče). 2. Zadrugi hiša v Šiški (prodajalna). 3. Zadrugi Dom z restavracijo na Glincah. 4. Zadrugi Dom z gostilno v Tržiču. 5. Delavski Dom na Savi-Jesenicah. 5. Zadrugi Dom z gostilno v Soštanju. 6. Lj. dski Dom z gostilno (dve veliki poslopji) v Mariboru. 7. Zadrugi hiša na Teznu. 8. Zadrugi Dom v Prevaljah. 9. Zadrugi Dom v Črni.

Zadrugi prodajalne: 1. Ljubljana-VII (Kolodvorska cesta). 2. Ljubljana-Sodna ulica. 3. Ljubljana-Krakovski nasip. 4. Ljubljana-Vodmat (Bohorčičeva ulica). 5. Vič-Glinca. 6. Borovnica. 7. Tržič na Gorenjskem. 8. Križe pri Tržiču. 9. Sv. Ana nad Tržičem. 10. Radovljica. 11. Lesce. 12. Slov. Javornik. 13. Sava-Jesenice. 14. Jesenice. 15. Kranjska gora. 16. Mojstrana. 17. Gorje pri Bledu. 18. Litija. 19. Ljubno v Sav. dolini I. 20. Ljubno v Sav. dolini II. 21. Soštanj I. 22. Soštanj II. 23. Celje. 24. Poljčane. 25. Rogatec. 26. Pragersko. 27. Ptuj. 28. Tezno. 29. Maribor. 30. Fala. 31. Št. Lovrenc na Pohorju. 32. Ribnica na Pohorju. 33. Muta. 34. Guštanj. 35. Prevalje. 36. Leše. 37. Mežica. 38. Črna I. 39. Črna II.

Zadrugi gostilne: 1. Glinca. 2. Tržič na Gorenjskem. 3. Maribor. 4. Soštanj.

Članov: 17 500. — Pristop se lahko prijavi v vsaki zadrugi prodajalni in zadrugi gostilni.

Konzumentje!

Pri samek je brez brambe v gospodarskem boju proti draginji, le z organizacijo p stanejo šibki vpoštovani in močni.

Organizacija konzumentov pa je

Konsumno društvo za Slovenijo r. z. z o. z.